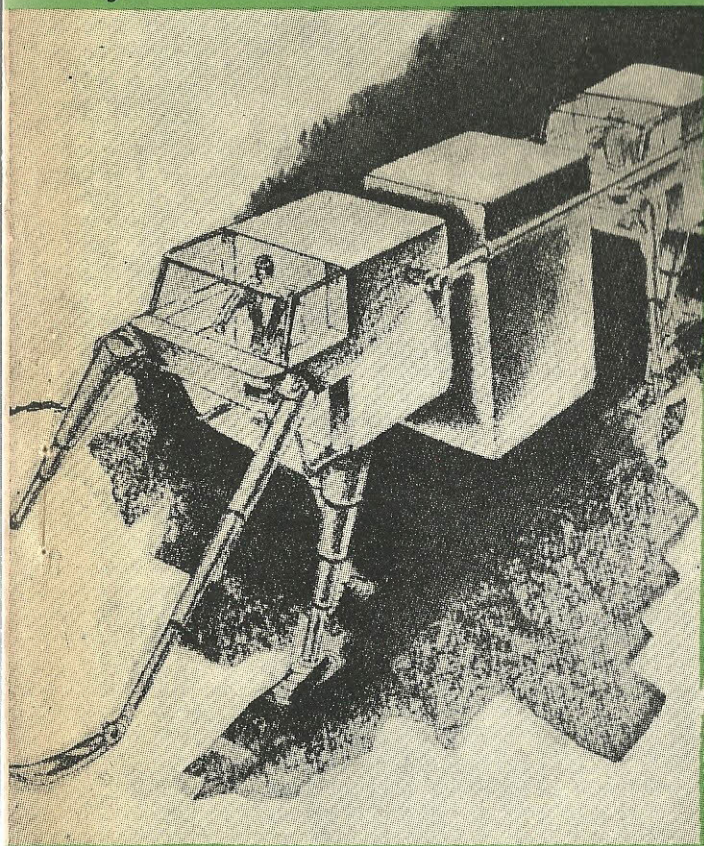

צקלון

118

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

צקלון

לקט תרגומים

התוכן

- 3 מיצד יוכל האדם למנוק? הלויט' ה. סי. לוג. הבן
- 10 ענין של זמן — והליקופטרים הקפ' ב. איירס
- 18 פעולות קרב משטח הררי הגנ'קולי' ס. שטמקו
- 30 מדף הספרים

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

מערכות בית ההוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אל"מ אלעזר גלילי
סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון ריבלין
קציני מערכת: רבסרן ל. מרחב
רבסרן צבי סיגי
מרים נתנאל

"מערכות": קצינהעריכה רבסרן משה ברימר
"צקלון": קצינהעריכה שרגא גפני
"מערכות-ים": קצינהעריכה רבסרן אריה בר-ציון
"מערכות-שיריון": קצינהעריכה רבסרן שאול ביבר
"מערכות-חימוש": קצינהעריכה רבסרן יעקב לצרוס
"מערכות-הפלס": קצינהעריכה רבסרן ברוך ספיר
המערכת והמנהלה: הקריית"א, רח' ג' מס. 1, טל. 69237

תמונת השער

"פאדימולאטור" — המכונה המהלכת של צבא ארה"ב

הציור מדגים את צורתה המשוערת ואת אורח תנועתה של המכונה המהלכת, אשר צבא ארה"ב עוסק עתה בפיתוחה. היא מיועדת לגשיאת אנשים וציוד במקומות שאינם עבירים לכלי-רכב גלגליים או חליליים. מהירותה תהיה, כמשוער, כ-60 קמ"ש, והיא תוכל להרים את עצמה, במקרה שתיפול. ארכן של "רגליה" יהיה כנראה, 4 מטרים כ"א.

כיצד יוכל האדם לטנק?

הלויט' ה. סי. לוג, הבן, צבא ארה"ב

הטנק הוא כלי־נשק אימתני, אולם כאשר הוא מבודד מרכבה־שריון האחר המסייע לו ומן הרגלים המלוים אותו — הוא פגיע. הדיביוזה המוטסת ה־101 האמריקנית מאמנת את הגייסות שלה, כי בתושיה ובאומץ־רוח יוכל כל רגלי להעשות לקוטל טנקים.

העיקר — תושיה ואומץ
(הטלת „פצצת האש נשר” — „בקבוק־מולוטוב” משופר)

מקורות ומחברים

(הארות והערות לקורא)

כיצד יוכל האדם לטנק? מאת הלויט' ה. סי. לוג, הבן

זהו מאמרו על אנשים המשוגעים־לדבר — אך גם על השגיהם. אותו „דבר” שהם „משוגעים” לו הוא — ציד טנקים על ידי רגלים, בשדה. השגיהם מתבטאים הן בהמצאתם ושכלולם של כלי־זין נגד־טנקיים, המאולתרים מחומרים המצויים בדרך כלל בייחודה — והן ובפיתוחה וניסויה של טקטיקת ציד־טנקים, באמצעות כלי־זין מאולתרים שכאלה.

אחד העושים במלאכה חשובה זו הוא המיור לואיס מילאט — שבשעתו היה „משוגע” לדבר אחר — לקרב כידונים, ואף הוליך את פלוגתו להסתערו־ת כידונים מובהקת במלחמת קוריאה, (קרא הכל על אודותיו בקונטרס „קרב כידונים”, שנתפרסם בהוצאת „מערכות”). כיום מכהן המיור ל. מילאט כמפקד ביה"ס ל„קומנדוריסור” בצבא ארה"ב.

המאמר מובא מתוך בטאון צבא־הצי האמריקני, (MARINE CORPS „GAZETTE”).

ענין של זמן — והליקופטרים מאת הקפ' ב. איירס

ככל שהיחידה מתורגלת יותר בפק"ל שלה, וככל שהפק"ל הוא מקיף יותר ו„מכסה” יותר אפשרויות להפעלתה של אותה יחידה — כן ירבו סיכויה לנצח. כי במיוחד בשדה־הקרב החדש, כבוא השעה לפעול, הופך הדבר לענין של זמן — והצד המיטיב לנצל את הזמן העומד לרשותו הוא שידו תהיה בדרך־כלל על העליונה. אמיתות אלה משתקפות יפה בפרשה דמיונית זו, בה מתוארת התקפת פלוגה באמצעות הליקופטרים. הפלוגה, שהיתה מיוגעת מאוד לאחר נסיגה איומה, מבצעת את משימתה חרף עייפותה, וחרף הזמן המועט־עד־מאוד שהוקצב לה, — אכן, לא רק הודות לפק"ל המתורגל שלה, אלא גם הודות לגמישות ביישומו של הפק"ל במצב הטקטי הנתון.

המאמר מובא מתוך בטאון חיל־הרגלים האמריקני „רגלים” (INFANTRY).

פעולות־קרב בשטח הררי מאת הגנ"קול' שטמנוק

„השולחן הערוך” הסוביטי בדבר ניהול קרבות בשטח הררי, בכל צורות הקרב, ניתן לנו בתמציתיות ובהצגת־דברים ברורה במאמר זה, הלקוח מתוך ירחון הקצינים הסוביטי „המבשר הצבאי”. בחוברת הבאה נביא לקוראינו מקצת מן החשקה האמריקנית על אותו נושא עצמו — לוחמת־הרים.

בכנס לתוך טנק, הגיפו לגמרי, וסגנו, הקפיטן ארנולד אספ, סימן בגיר (מבחוץ) את הצדדים והכיוונים שמילאט לא היה עשוי לראותם בעיניו. אחרי כן הם יישמו את הנתונים הללו לטנקים הסובייטיים T 54 ו-T 10, כדי לקבוע במדויק כלפיימה הטנקאי הרוסי עיור, כשהטנק מוגף. כמו כן, הם ערכו רשימה של אחדות מנקודות התורפה של הטנקים הנ"ל — ובמיוחד כללו ברשימה אותן נקודות התורפה, העשויות לענין את הרגלים: כגון השטחים שבהם נאלצים הטנקים הללו להגביל את תנועתם רק לפני-קרקע עבירים, קשיי ההסתוות שלהם, קולניות המנועים שלהם, וראייתם המצומצמת בשעה שהם מוגפים.

לימוד מנבלותיו של הטנק

עד כאן, — אין במעשיהם שום חידוש מהפכני: „המעשים החלוציים” בתחום זה החלו בעת שמילאט ואספ הוציאו את סגל ביה"ס שלהם (ביה"ס ל„קומנדור

התוצאה

בשלבים המוקדמים של פעולת גייסות מוטסים לא די בהסתמכות על קנים ללא-רתע למיניהם, שהם נשקו האורגני של צות-הקרב בדיכוייה המוטסת האמרי-קנית. אין זה בגדר סוד, שההגנה הטובה ביותר כנגד התקפה של גייסות מוטסים מהוה כוח-הולם נייד-עד-מאוד — שבדרך כלל מורכב משריון; וליחידות המוטסות אין שריון! לפיכך, כיתת הרגלים המוטסים חייבת להיות מסוגלת לקטול טנקים, אם ברצונה לפצות עצמה כנגד היתרון האימתני שיש לאויב, אשר לרשותו עומד שריון.

המיור לואיס ל. מילאט, מפקד ביה"ס לקומנדור-סייר¹ („רקונדור”) של הדיכוייה המוטסת ה-101, עשה רבות להמצאתם ולפיתוחם של כמה וכמה פתרונות לסוגית הלוחמה בטנקים; מילאט, שפעל ביחד עם שריון במלחמת העולם השנייה,

„פצצת האש נשר” פגעה במטרתה

(1) השם העברי שניתן לקומנדור-הסיור שהוקם בצבא ארה"ב. ראה המאמר „קומנדור-סיר” מס' 103. — המערך.

סיר") ותרגלו אותם בהתגנבות אל טנקים מאויישים. עד מהרה למדו הללו, שניתן להגיע אל הטנק מכיוון שהטנק סומא כלפיו, מאחורי תותח הטנק. הם נוכחו לדעת, כי עשן או נפץ רימון זרחן לבן מקשים עוד יותר על הטנקים לגלות אותם; דבר זה הוליד למסקנה, שהתקפות לילה כנגד טנקים תהיינה תכליתיות עוד יותר, תודות להסתר שמעניקה החשיכה לרגלים התוקפים את הטנקים ובשל המגבלות הנוספות שמטילה החשכה על פעולות הטנקים.

כאשר צות נמצא בתוך טנק מוגף, שומה על הנהג לפקוח היטב את עיניו לעבר כיוון הנסיעה. בעת שהטנק נתון תחת אש, התותחן והטען עסוקים בכינון ובטעינה. מפקד הטנק טרוד בהכוונת נהגו לעבר המטרה. אפילו שעה שכל הצות דרוך על משמרתו, אותם המקומות שכלפיהם "עוירים" הטנקאים קיימים — הם מצויים, בדרך כלל, בכיוון המנוגד לכיוון הנסיעה, או בכיוון המנוגד לכיוון התותח.

אילתור כלי-נשק נ"ט

משנתחוויר להם, שכדי שהוא עצמו יוכל לקטול, חייב הטנק להינתק מרכב השריון ומהרגלים המסייעים לו, הגיעו אנשי קבוצת ה"קומנדרסיר" לטקטיקת קטילת-טנקים סבירה מאוד, הנעזרת בכמה כלי-זיון נ"ט מאולתרים, אך תכליתיים. תחילה הופיעו "פצצת-האש נשר" ו"כדור האש נשר". הפצצה היא, בכללותה, בקבוק-המולוטוב, שנוספו לו שיפורים רבים. ממלאים בקבוק בבנזין ופוקקים אותו כהלכה. רימון עשן או רימון זרחן לבן מוצמד לצלעו של הבקבוק. בריחוק כ-15 מטרים מן הטנק אתה שולף את הנצרה, מטיל את הבקבוק ומנפצו על הצריח של הטנק או על סיפנו. הבקבוק עושה שתי מלאכות — מכסה בעשן את הטנק, ומצית אותו.

"כדור האש" עשוי מתיבתתחמושת של כדורי מקלע 0.5 שמולאה בנאפאלם. רימון זרחן-לבן, או מוקש-תאורה, הנתונים בתוך התיבה, מחוללים את ההת-פוצצות. מטען זה יבער באש זלעפות, לאחר פיצוץו, יפרוץ לתוך המנוע ויהסום את מעבר האויר הן אל הצות והן אל המנוע. הצות נחנק והטנק נעצר. חלקי-זחלים העשויים גומי עלולים גם הם להידלק במטען זה.

מטעני-מוט ומטעני-מזודה הם בולמי-טנקים מאולתרים תכליתיים. ביכלתם לשתק את כושר הפעולה של הצריח או ל"העיר" חלקים של מערכת הזחלים והגלגלים.

המארב הנ"ט הרקיטי פותח בימי מלחמת העולם השניה. פצצה של מטול-רקטיות בן 3.5 אינץ' מוטמנת בשולי הדרך. היא מחוברת עם סוללת רדיו באורח כזה, שטנק יורה רקיטה זו לצלעו-שלו בנגעו בחוט ממעיד המונח לרוחב הדרך.

"מחרוזת המרגניות", שיפור נוסף של המצאה שפותחה במלחמת העולם השניה, מורכבת מכשלושה מוקשים המרוחקים כמטר וחצי זה מזה ומחוברים זה עם זה בהתיכת פתיל רועם. החייל מסתירם בצד הדרך, מחבר חוט ארוך או פתיל אל מחרוזת המוקשים, מסתתר במרחק 30-15 מטרים משם, ומושך את המחרוזת לרוחב הדרך בדיוק ברגע שטנק האויב מגיע למקום.

פצצת ה"בולו" — פגע כפול היא

רעיון פצצת ה"בולו" נלקח מסרטי-הדרכה גרמניים שנלכדו במלחמת העולם השניה. התקן זה עשוי שני מוקשים נ"ט, פתיל רועם, המחבר את שני המוקשים, נפץ, מרעום זמן, מצת וחבל שארכו יאפשר לשני המוקשים להיות תלויים משני עברי הטנק. מוקש אחד מוטל אל מעבר לטנק, ואילו המוקש האחר, עם הנפץ, נשאר בידך ומופעל. לאחר ההפעלה מסתלק החייל ותופס מחסה. השפעת ההת-פוצצות הכפולה היא הרסנית.

המטען-החלול בן 40 הפאונד (פאונד = 0.453 ק"ג) שבדרך כלל משתמשים בו להשמדת מצדיות, עשוי להיות תכליתי גם כנגד טנקים. החיל הופר וטומן את המטען על פני הדרך, כשבסיס הקונוס של המטען החלול פונה כלפי מעלה. אחרי-כן ממקנים אותו בעזרת חוט ממעיד ומערכת הצתה. באורח שכזה, שהטנק, בהיותו בדיוק מעל המטען, יורה אותו בעצמו אל בטן השריון-הדק שלו, ומפוצץ כליל, מלמטה, את צריחו. הרי זה מעין "האראקירי" של שריון. גייסות הדיביזיה המוססת ה-101 לומדים, כמו כן, להשתמש ברימוני תרמיט נ"ט בעלי וייהאחזות, (לבל יתגלגלו הרימונים מעל הטנק).

התושיה — לעזרת הלהמה הנגד-פנקית

במעט תושיה עשויים חיילינו לאלתר הרבה כלי-נשק נגד-טנקיים מחומרים הנמצאים אורגנית ביחידותיהם. אנשי ביה"ס ל"קומנדרסיר" ברוכי הדמיון אף שקלו את האפשרות של סיכת הכביש בו יעברו הטנקים בשמן, או כיסויו בקרת, בחורף. בעיקול, או בשוליו של מצוק, עשוי מעשה כזה להיות תכליתי עד מאוד. בהיותו חמוש ברובהו, ברימוני עשן, ברימונים נ"ט, ובמטול, ואם חונן בתושיה מספקת ליצור אחד מכלי-הנשק המאולתרים שתוארו לעיל, יוכל הרגלי גם יוכל לאסור קרב על טנקים ולהביסם.

צותי צידי-טנקים של הדיביזיה המוססת ה-101 מאורגנים בשתי קבוצות. צות א' (היסוד המסתער), הוא צות-אש תקני רגיל (של כיתת רובאים) החמוש ברובים, רימונים נ"ט, רימוני רובה ויד לעשן, ומטעני מוט או מזודה, "פצצות-אש נשר" ו"כדורי-אש" (שתוארו לעיל). רימוני תרמיט ומוקשים חמושים במרעומים. צות ב' (היסוד המאבטח) מורכב גם הוא מצות-אש תיקני רגיל, החמוש גם

במטולי-רקיסות בן 3.5 אינץ', המופעל על-ידי שני אנשים. בכל השאר הצות מצויד ממש כמו צות א'.

החימוש של צות צייד-הטנקים תלוי, כמובן, במשימה, ובמידה בה מצויים החומרים הדרושים לאיתור כלי-הזין.

טקטיקה פשוטה ננקטת על-ידי צוותי צייד הטנקים של הדיביזיה ה-101. בראותו טנק, מפתח מפקד הכיתה את תכנית ההתקפה שלו. צות-האש ב' הופך לכוח המאבטח, ומשימתו — לחפות על כוח א', (הכוח המסתער) באש, לאלץ את הטנק להגיף את הצריח, להשמיד את הרגלים המסייעים לטנק ולהוסיף לירות על אמצעי הראיה של הטנק המוגף במטרה לשבש את ראייתו. הכוח המסתער מתקרב אל הטנק, בנצלו כל מחסה שבנמצא וכל כיוון התקרבות שהטנק עיור כלפיו, כדי להטיל עליו מטענים ופצצות-הצתה. משחוסל הטנק, נסוג הצות המסד תער תחת מחפה אש הצות המאבטח.

נצל את שיטת ההלם הפול

אם ההפתעה אבדה בעת ההתקרבות אל הטנק, מטיל צות א' עשן גוסף באמצעיו שלו. משמתחילה ההסתערות, צריכה כל הפעולה כולה להמשך 3—5 דקות. מוטב שיהיה קשר אלחוטי בין שני הצותים, אך ניתן להסתפק באיתות ראייה. אם אפשרי הדבר, יפעיל צות ב' את מטול הרקיסות בן 3.5 האינץ' שלו, כדי להוציא את הטנק מכלל פעולה. אם מצליח צות ב' לעשות זאת, בא אחרי-כך צות א' ומסיים את חיסול הטנק. הצותים אינם שוכחים לעולם את הפעלת האר-טילריה של צידם שלהם כדי לבודד את הרגלים של האויב מן הטנקים שלהם, לאלץ את הטנקים להגיף את פתחיהם, לכסות את השטח בעשן, וכדי לחפות על נסיגתם (של הצותים).

שעה שמפעילים אותם הפעלה התקפית, מעבר לקוי האויב, המקומות הנוחים ביותר לצותים של צייד-הטנקים הם השטחים שאינם עבירים לשריון, כגון ביצות וחורשות. הם יכולים להשאיר בהסתר בשעות היום ולצאת בלילה בנוסח לוחמי גרילה, „לשחר לטרף“ אחר הטנקים שאינם הושדים בדבר. תודות להתקנים המיוחדים של הליקופטרי „קומנדו-סיר“, צותים של צייד-טנקים ניתנים ל„שתילה“ בשטחים כה בלתי עבירים, שאינם ראויים לשמש כאיזורי הצנחה או נחיתה בכלי-טיס מקובלים. הדברים אמורים בירידה באמצעות חבלים המשולשלים מהליקופטר-רים מרחפים. כאשר „מחליקים“ ארצה גייסות באורח זה, אין האויב חושד כלל שהגייסות יצאו מן הליקופטרים, שהרי ההליקופטרים לא נחתו. באורח זה ניתן לשתול גייסות בכל סוגי-קרקע שהוא, בלא להתחשב בצפיפות התכסית.

חבלים אינם אלא אמצעי — העיקר הוא האדם

גוסף לאימונם באורחי הפעולה שתוארו לעיל, ובאיתור כלי-זין נגד-טנקים מתכלים, מלמדים את החיילים שלא להיתפס לבהלה, ושלא לנטוש עמדות-מגן העלולות להישטף על-ידי הטנקים. על כל חייל להישאר בשוחתו. בחסותו בה הוא מניח לטנק לעבור מעליו. משעבר הטנק, מתרומם החיל ומטיל פצצות-הצתה „נשר“ סרק או מטען-מזודה סרק, על הסיפון האחורי של הטנק. החיילים לומדים, כמורכן, להתקין עמדה דור-תכליתית המעניקה גם כסויראש כנגד אש ארטילריה ובו בזמן היא מהווה שוחת-שועל פתוחה, שמתוכה יכולים הם להלחם בטנקים, בעוד שכלי-הנשק של הטנקים אינם יכולים לפגוע בהם.

משך ההדרכה במקצועות הנ"ל הוא 11 שעות. שעה אחת מוקדשת להכרת תכונותיהם האופייניות של כלי השריון הסובייטיים, כולל נקודות התורפה, המקר-מות שאותם הם אינם יכולים לראות, ומגבלותיהם המכניות.

שעה זו כוללת את ההתנסות במעבר טנק מעל ראשך, בשבתך בשוחה. השעה השניה כוללת את אלתורם ושימושם של כלי-זין נ"ט מתכלים. במשך השעות השלישית והרביעית לומד החיל ליצור ממש ולהפעיל ממש כלי-זין מאולתרים אלה. הלומדים מתחלקים לקבוצות, וננקטת שיטת ה„תחנות“ בהדרכתם. (בכל תחנה עוסקת הקבוצה בהתקנת כלי-זין מסויים ובהפעלתו). בשעה החמישית עוסקים בטקטיקה של צייד-הטנקים.

לאחר חמש שעות אלה צריכים החניכים לבצע פטרול לוחם מוטס הליקופטר-רים בן שש שעות, שבמרוצתו הם נתקלים בטנקים ומיישמים כנגדם את הטקטיקה שלימדו אותם.

על צותי צייד-הטנקים רגלים להיות מחוננים ביתר-תוקפנות ומאומנים אימון מעולה בפיטרול.

על המלחמה

המלחמה, בהיותך בתוכה, מתרידה היא, חפרת טעם. רק בחלוקה

הזמן רואה אתה שהיתה למלחמה גם שליחות נעלה.

השופט אוליבר ונדל הולמס, לאחר מלחמת האזרחים האמריקנית

ענין של זמן - והליקופטרים

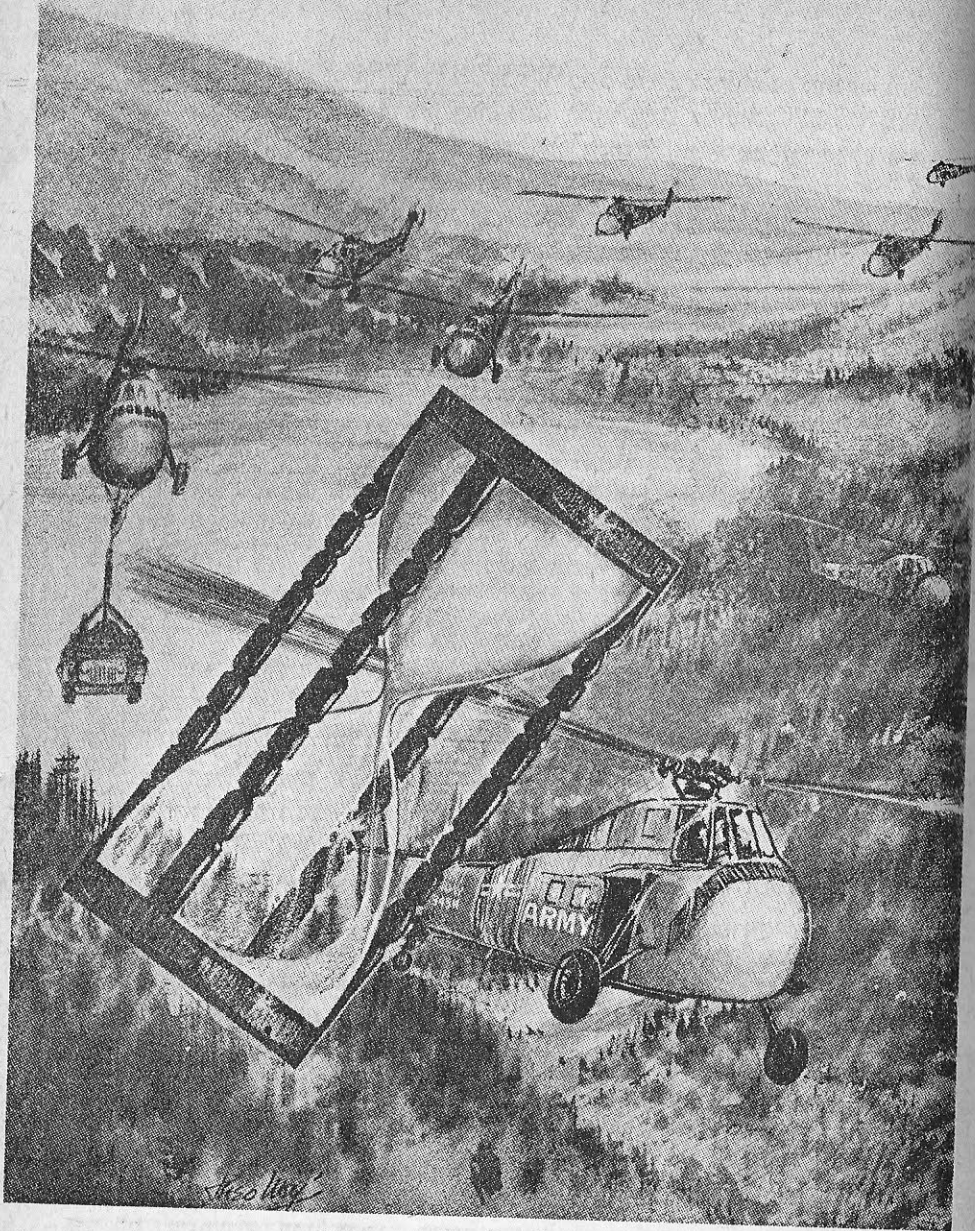
הקפיטן ב. איירס, צבא ארה"ב

הוא התהפך, נעץ עצמו עמוק יותר לתוך המימותו של שק השינה. אך הקול בקע שנית, מתמיד אם כי מרוחק, מגיע עדין כהד בתוך טרקלין ענקי ואפל. אחר חש ביד הניחתת על כתפו, מטלטלת אותו, והוא ידע כי תחושותיו אינן חלום. „המפקד, כדאי שתקום ותתבונן בתשדורת זו. רוצים אותך במפקדת הגדוד, תיכף ומיד“.

הוא פקח את עיניו והתיישב. הבהק המהבהב של המנורה ומלמולם החדגוני החפז — והמופר, מה מוכר — של רמקול מכשיר־האלחוט, החזירוהו לעשתונותו תיו. הוי, מה לעזאזל רצונם ממנו, חשב בלבו. בהרימו עיניו ראה את פרצופו המזוקן של מש"ק הקשר שלו. „נדמה לי, שאמרתי לך כי ג'ונס צריך להחליף אותך במשמרת, ושאתה צריך להתחפר קצת בתוך שק השינה“, אמר כשנימת רוגזה מפעפעת בקולו. בין־רגע חש חרטה על שאמר זאת באופן כזה, ומיד הוסיף, „בכל אופן, מה השעה?“ הוא חילץ עצמו באיטיות מתוך שק־השינה — לתוך לטיפתו הצוננת של האויר. הדמות נסתובבה והגישה לו ספל קפה מהביל. „המפקד, כבר עמדתי להחליף משמרת. השעה 0410. ישנת בערך שעה. ודאי היית הרוג“.

אכן, הוא ישן כאבן, אמר לעצמו. לראשונה מזה שלושה ימים. למען האמת, עייפותו טרם פגה; הפלוגה כולה היתה עייפה ויגעה. במשך שלושה ימים ושלושה לילות הוכו ונהדפו אהורנית על פני 50 קילומטרים של שדות וגבעות גרמניים, כשהם לוחמים לא רק בטנקי האויב המתקדמים כל הזמן, אלא גם בבוץ ובגשם המקפיאים. אך ארבע שעות קודם־לכן נסוגו דרך המסך של יחידות־השריון אל הביטחון והשקט היחסיים אשר בעמדת העתודה־הדיביזיונית.

הנסיגה היתה איומה. הגייסות, רטובים ומוקחי חושים מחמת הקור, הגיבו לפקודות באיטיות ובמגושם. בתור מפקד פלוגתם, היטיב לדעת את סיבת הדבר: הם היו מותשי־כוחות, אחרי שנסגרו בעמדת העתודה, בדק את מצב הפלוגה והורה על כוננות של רבע מן הפלוגה במשך יתרו של הלילה. לשעה זו כבר היתה הפלוגה כולה, פרט לזקיפים שעל המשמר, „מתה“ בשביל העולם כולו, בדיוק כפי שהיה הוא־עצמו.

זמן וההליקופטרים

— השעה
0515

פרטיו הסופיים של המבצע. לא יהיה פנאי לעריכתה בכתב של תכנית תובלה-אווירית; זו עתידה להיות הצגה שלו בלבד, בתונה כולה לניצוחו האישי.

בצאתו מקרון-המפקד, נפנה מפקד-הגדוד ממפת-המצב ואמר: „הפעם, ג'י, נתנו לך זמן בצמצום רב, אך לא נוכל להשיג את ההלי-קופטרים מוקדם יותר. באיזה מצב הפלוגה שלך?” מפקד-הפלוגה תאר במהירות ובדיוק את מצב יחידתו. מפקדו המשיך ואמר, „אם ברצוננו שמבצע זה יצליח, הכרחי שבבוא השעה אמנם תמצא על היעד שלך. אני יודע היטב שהמלאכה תהיה קשה ביותר.”

„נהיה שם, המפקד”. אחר כך, כשהרס"פ בעקבותיו, נחפו לצאת מן הקרון אל האפרורית של טרם שחר. מבעד לערפילי הבוקר הקלושים יכול היה לראות כי הרקיע טהור מעננים. בהגיעם לגיפ, בדק את שעונו, נותרו לו שעתיים ועשרים דקות להשלמת הכנותיו. הוא נטל את המיקרופון של מכשיר-האלחוט וקרא את מוצב-הפיקוד שלו. קולו המוכר של מש"ק-הקשר קרקר בתשובה. בצופן הורה לסמ"פ לכנס במפקדת-הפלוגה את קבוצת-הפקודות המחלקתיות ולהכין את הפלוגה לתזוזה. כמרכן הורה כי ארוחת-הבוקר תחולק בכל ההקדם האפשרי.

במשך מסע-עשרים-הדקות חזרה אל מפקדת-הפלוגה, היה כל מאמצו הנפשי מרוכז במשימה שלפניו. אותו יום עתיד להיות יום הרת-גורל; בו עתידים הם לקטוף את פרי חדשי האימונים במבצעים מוטסים שניתנו לפלוגה. היום עתיד להבחן הפק"ל אותו פיתח באורך-רוח כזה וכפה על הפלוגה בקשי-עורף כזה.

עתה המשיך מפקד-הפלוגה לתכנן בקול רם, בפנותו לרס"פ, שגחן קדימה בין שני המושבים הקדמיים כדי להיטיב לשמעו, אמר, „נוכל להפעיל את פק"ל המבצעים-המוטסים שלנו בשינויים זעירים בלבד. תקן אותי, אם אטעה, רס"פ.” והוא המשיך:

„אזור-ההטענה מרוחק מעמדתנו הנוכחית כדי 1500 מטרים. אינני רוצה לצופף שם את הפלוגה אף לא רגע אחד לפני שהדבר יהיה הכרחי בהחלט. אם נביא בחשבון זמן-מפסמילי בשביל הטענת הכיתות והמחלקות, הרי שעלינו לצאת לשם בשעה 0730. וכך ודאי נגיע בעוד מועד למפגש עם ההליקופטרים, ועוד יישאר לנו מרווח-בטחון קטן של זמן. בכל ההקדם האפשרי אשלח לאזור-ההטענה את הסמ"פ עם מורי-דרך מכל המחלקות. בדרכו יוכל לסמן את נתיב-הפלוגה. הוא יקצה שטחי-הכינוס למחלקות ויסמן את אזורי-ההטענה של כלי-הטיס השונים.” „אם יגיעו ההליקופטרים מוקדם מכפי שתוכנן, יקים הוא מגע התחלי עם מפקד האגף. כשנגיע עם הגוף העיקרי, יוליכו אותנו מורי-הדרך של המחלקות לאזורים שהוקצו, כך שתבצע הטענה מהירה. בזמן הטענת-האגיסות יפקח הסמ"פ

כעת — תשדורת זו מן הגדוד! „ידרש זמן רב מדי בשביל לכנס את קבוצת-הפקודות. הער תחילה את הרס"פ ואת נהגי ואמור להם להתכונן לנסיעה. נצא בעוד עשר דקות. הער את הסמ"פ וספר לו שנסעת. מיד משיתברר לי מה מתרחש, אודיע.”

המסע אל מוצב-הפיקוד הגדודי לא נתלווה במסע השערות וניחושים, כרגיל, כי שלושת הנוסעים בהרו לשקוע בדממה ובהרהורים, במאמץ לשכוח את הקור הנשכני. קולו של מפקד-הפלוגה קרע לפרקים את הדממה, בתתו הוראות-דרך. קריאת-התגר הנוקבת של משמר מחסום-דרך סמלה להם את קץ הדרך.

כשהרס"פ צועד בעקבותיו, הסיט מפקד-הפלוגה את וילון-האיפול מעל פתח אוהל-המבצעים ופסע אל תוך זהרם של פנסי-חשמל. הקצינה-התרון המגולת-למשעי, שיושב היה לפני מפת-מצב מרובת-גוונים, התבונן לעברו וברכו ברוח טובה. בלא חמדה מרובה כפה על עצמו המ"פ להשיב על ברכת עמיתו והתיישב בכבדות ליד תנור-נפט מדיף חום. „ובכן, מה לעזאזל קרה עכשו? הזקן שלנו כועס על הנסיגה? אני מקווה שאתם, בחורים, יודעים שרק עכשו הגענו הנה...” דבריו נותקו בראותו את וילון-האיפול ניסוט ומפקד-הגדוד נכנס פנימה, כשבועך-בותיו בא קצינה-המבצעים שלו.

קצינה-המבצעים דיבר קצרות, בקול יגע: „יש לנו משימה בשבילך ואין לנו זמן רב. בוא לקרון המפקד”. בקרון, המשיך קצינה-המבצעים ואמר, „קראתי לך, משום שפלוגתך נמצאת בסמוך, ורציתי שתצאו לדרך בכל ההקדם האפשרי. מפקד-הגדוד יצא בעוד זמן-מה לתת הוראות לשאר הפלוגות.”

מפקד-הפלוגה פרש את מפתו, שהשקף אשר עליה היה נוקשה מחמת הקור. הוא האזין ובקפדנות רבה ערך רישומים בעיפרון השעוה שלו.

„הגדוד יבצע את תכנית הדיביזיה למתקפת-הנגד, טריטון, בשעה 0700, הבוקר. משימת פלוגתך היא לנוע בהליקופטרים, בהנתן הפקודה, אל אזור-נחיתה דלחה, או אל אזור-נחיתה, טנגו, ולהשתלט על היעד, פוקסטרוט 4. מפקד-הפלוגה הזדקף ביישבתו, כשקחות-חושיו והקור הנוקב נשכחים מלבו כליל. קצינה-המבצעים המשיך, „כוונתו של הזקן הוא להטיל אותך לפעולה כאשר יראה לו כי יתרו של הגדוד יוכל לבצע את ההתחברות אתך תוך שלושים דקות. כשר תושלם ההתחברות, תמשיך להחזיק בעמדתך ותתפוך לעתודה-גדודית. ששה-עשר הליקופטרים, מטיפוס "H-34", יתפנו לשרותך בשעה 0800 בלבד, לכן מוטב שתתכנן לפגשם באזור ההטענה — ותזנק לאחר משך-זמן מינימום של תיאומים. דרך-אגב, כל הליקופטר צריך להיות מצויד במתלה לרכב-ולמטען.”

מפקד-הפלוגה חש את מדקרות ההתרגשות בחזהו. השעה — 0515, לא נותר זמן רב להשתעשע. עתה הקשיב בקוצר-רוח, בעוד קצינה-המבצעים מוסר לו את

על רתימת המטענים; כרגיל, לאחר שנמריא יקח לידי את הפיקוד על הדרג העורפי של הפלוגה. אחר כך, בעקבות הדרגה המסתער של הגדוד יגיע למפגש אתנו על היעד.

כשעומדים לרשותנו ששה-עשר הליקופטרים, נוכל להטיס את כל הפלוגה במטס אחד. נטעין בתלי את שני התותחים ללא-ירתע בני ה-106 מ"מ, את הגוררים שלהם, את הגייפ שלי, ואת הגייפ של מפקד המחלקה המסייעת. אני רוצה שלפחות 106 אחד יגיע לאזור הנחיתה מיד בהתחלה. אני סבור שלוחה העמסה שלנו יפעל היטב. סדר המחלקות יהיה — שניה, ראשונה, שלישית, ואחר כך כלי-הנשק המסייעים. ערוך את לוחה העמסה וראה אם הוא מתאים למצבת המחלקות שבידך.

כן המפקד, ומה בדבר הסמנים? שאל הרס"פ.

רס"פ, אתה יודע היטב איזה ביוזון היה כאשר החלטנו לא להפעיל אותם, לכן אני רוצה שמחלקה מס' 2 תנחת ראשונה. לכתה מס' 1 שלהם יש נסיון רב יותר בסימון. ברגע שנקבל מהגדוד את פקודת היציאה, אשגר אותם לדרך. ידרשו להם כארבע דקות כדי להגיע לאזורי הנחיתה, ועוד שלוש דקות כדי לערוך הפוש חפז אחר טנקי האויב ולסמן את אזורי-הנחיתה ושטחי-הכינוס. הם יוכלו לשגר אלי דוח-מצב באמצעות מפקד-הגף. ברגע שיתקבל מהם האות, כשר לנחיתה, נמריא עם הגוף העיקרי. מפקד-הגף החוזר יוכל לפגשנו מעל לאזורי-ההטענה ולהנחות אותנו אל אזורי-הנחיתה שהוקם. תוך כדי טיסה יוכל מפקד-הגף לתת לטייסיו תדריך קצר ומהיר על תנאי הגישה הטכניים והוראות נחיתה. אם נקבל מהגשמים תשדורת, בלתי כשר לנחיתה, לפחות אוכל להודיע לזקן מה מחכה לנו, לפני שיטיל אותנו לפעולה.

* * *

לשעה 0640 כבר נבלעה ארוחת-הבוקר, תכנית-ההעמסה כבר נבדקה והפקודה כבר הוצאה. בשעה 0620 יצא הסמ"פ לדרך עם מורי הדרך מן המחלקות.

לשעה
...0640

בעוד מפקד-הפלוגה נותן את פקודותיו, ארגן הרס"פ את הרכב הפלוגתי בשתי שדרות. הראשונה כללה את כלי-הרכב שיוטסו אל אזורי-הנחיתה; האחרת, את כלי-הרכב שלא יוטסו ואת הנשארים בעורף. שתי השדרות תתקדמנה אל אזורי-ההטענה לפני הפלוגה הצועדת ברגל. שם יכין הסמ"פ את כלי-הרכב להטענה, וינצל לעבודה זו את חיילי הדרג העורפי. לעת בה השלים מפקד-הפלוגה את מתן פקודותיו, היו שתי השדרות נכונות לנוע. לאחר שחזרו-סקר במהירות עם מפקד-

הפלוגה את תכנית-הפלוגה בכללותה, יצא הרס"פ אל אזורי-ההטענה עם שתי השדרות.

מיד משסיים מפקד-הפלוגה את מתן פקודותיו, הוחל בתדרוכם המפורט של אנשי כיתת-הסמנים; בעזרת עפר הקים דמאים של שני אזורי-הנחיתה הבאים בחשבון, אחר כך הסביר בקפדנות את משימת הכיתה.

- לבדוק את אזורי-הנחיתה ושטחי-הכינוס הפלוגתי, אם אין בהם שריון אויב או רכוזי-גייסות.
- לדווח למפקד-הגף באלחוט על מצב אזורי-הנחיתה.
- לסמן את אזורי-הנחיתה ואת שטחי-הכינוס בעזרת פנלים¹ ואותות-עשן.
- במידה שכוחה מספיק לכך — לאבטח את אזורי-הנחיתה ושטחי-הכינוס הפלוגתי.

כשהקשרים שלו צועדים בעקבותיו, ערך מפקד-הפלוגה „סיבוב“ בין יחידות-המשנה שלו; הוא הקשיב לקטעים מהפקודות המחלקתיות והכיתתיות; כל מפקד השתמש בשולחן-חול מאולתר, כדי להדגים את פעולת יחידתו. כדי לבחון את מידת יסודיותן של הפקודות שנתנו, הציג מפקד-הפלוגה שאלות לחיילים שונים על בחינות שונות של המבצע. כאשר נחה דעתו מן ההכנות, נע לעבר צומת הדרכים אותה קבע בתור נקודת-בקרה.

בצעדו בנתיב שסומן על ידי הסמ"פ, נע הטור במהירות בשבילי היער אל אזורי-ההטענה. תשדורת מן הסמ"פ העידה על כך שהכל מתנהל כמתוכנן, אולם טרם גראה כל זכר להליקופטרים. השעה היתה 0745. מיד בעקבות תשדורתו של הסמ"פ נתקבלה תשדורת מקציני-המבצעים של הגדוד, שסיכם את התקדמות ההתקפה וביקש דוח-מצב; הוא אמר למפקד-הפלוגה להתכונן להמראה בשעה 0820, כשאזור „דלתה“ נקבע, לפי שעה, לשמש כאזורי-הנחיתה המיועד; אחרי כן הוסיף דבר אשר עורר מיד את דאגתו של מפקד-הפלוגה: „שתים מפלוגותינו התוקפות דווחו על נסיגת טנקים של האויב לעבר היעד, פוקסטרוט 4. אנו מעריכים את הכוח שנסוג לשם כמחלקת-טנקים“.

נחיתת הליקופטרים במטוהי ראיתם הישירה של טנקים אינם עתידה להיות אלא קיצו של הכוח המוטס, קיצה של פלוגתו. איכשהו, משהו חייב להעשות. מפקד-הפלוגה חקר את קציני-המבצעים. מה בדבר ארטילריה? התשובה היתה: — הכרחי יהיה להעתיק את אישה משם, כדי לאפשר להליקופטרים להכנס לשטח ולנחות ליד היעד. ואייריה טקטית? איננה בנמצא. אזי עלה הרעיון בדעתו: הטנקים שביעד, פוקסטרוט 4 ודאי הוצבו שם כדי ליצור עומק למערך ההגנה

(1) יריעות-סימון למטוסים — המערך.

של האויב וכדי לסכל איזמים לערפו ולאגפיו. ובכן, מדוע שלא לתת להם איום — איום כוזב?

כשמפקד כיתת-הסמנים צועד לצידו, פיתח מפקד-הפלוגה היש-מהר תכנית-הטעיה פשוטה; לכשיקבע סופית אזור-הנחיתה של הפלוגה, ינחת ההליקופטר של מפקד-הגף עם כיתת-הסמנים — מהיר כבוק — באזור-הנחיתה האחר, אותו אזור-הנחיתה שבו אין הפלוגה עתידה לנחות.

על-ידי הטלת מספר רימוני-עשן באזור-הנחיתה הכוזב — כך קיווה מפקד-הפלוגה, יתעורר באויב הרושם כאילו נעשות שם הכנות לנחיתה מן האויר בקנה-מידה גדול. הסמנים ימשיכו, כמובן, בדרך האויר אל אזור-הנחיתה האמיתי והפעולה כולה תתנהל כמתוכנן; אם תצליח ההטעיה, עשויים טנקי האויב לנוע אל אזור-הנחיתה הכוזב ומפקד-הפלוגה יזכה בגורם-ההפתעה.

בשעה 0758 תפסה הפלוגה את עמדותיה בחורשות העוטרות את אזור-ההטעיה. מפקד-הפלוגה כינס את אנשי-המפתח של יחידתו וסיפר להם על התקדמותה של התקפת הגדוד, על המצב על היעד ועל תכנית-ההטעיה. בסיומו את תדריכו, טבע קולו בנהמת מנועיהם של כלי-טיס קרבים-דובאים.

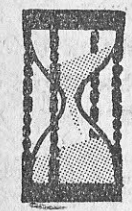
בשורה ערפית, "התישבו" ההליקופטרים בזהירות על הקרקע של מצרה-היער. מפקד-הפלוגה בחן את שעונו: — 0815.

התיאום עם מפקד-הגף גזל כעשר דקות; כעת רוכזה כל תשומת-הלב במכשיר הקשר של מפקד-הפלוגה. הדקות חלפו בזחילה, בעודם ממתנים לאות החשוב מכל. אחרי כן נשמעה הסיסמה המוסר-כמת-מראש: בצע טריטון-נשר, אזור-הנחיתה הוא דלתה".

מפקד-הפלוגה סגר את הסמנים העולים להליקופטר. הכנה-הסוכבת הענקית התברגה באויר; נדמה היה כאילו כלי-הטיס מונק לגובה צמרות הארנים, אחר כך נעלם במרתק. שוב נודחל הזמן בנעלי-עופרת. שלוש דקות, חמש, אחר כך — שמונה. לפתע

נתעורר האלחוט לתחייה: "חרב שש, כאן המנהיג הלבן; הגששים שלך אומרים שהכל כשורה באזור נחיתה דלתה". מפקד-הפלוגה הבזיק את הידיעה לכל אנשי פלוגתו. אנשים הגיחו מן החורשות אל מצרה-היער, כשהם רצים לבער כלי-הטיס שהוקצו להם. ההטעיה הושלמה בשקט וביעילות. ברקיע מעל החל לחוג ההליקופטר של מפקד-הגף, שנראה היה כאילו סיבובו במעגל ממריצים את האנשים שעל הקרקע למהירות גדולה יותר. מפקד-הפלוגה, שריחף בהליקופטר מס' 5, התבונן לעבר סגנו, בהמתינו לאות, שיודיע לו כי כל המטענים כבר נתלו בכלי-הטיס; לפתע ניתן האות; הם המריאו לדרךם.

מבעד לדלת-המשא הפתוחה חלקית השקיף מפקד-הפלוגה בקרקע המצטמקת

0815

ככל שמתנשא ההליקופטר לשחקים. עתה נעו קדימה במהירות, "מגלחים" צמרות-עצים, ממלאים את האויר בהלמות הכנפים-הסובבות ובהמת צנורות-הפליטה. בטוסם זה בעקבות זה, התקדמו לאורך הבקעה המתפתלת, בהצמדם לקמורי-הקרקע. מפקד-הפלוגה ראה כיצד המשלח של ההליקופטר זוקף שתי אצבעות. שתי דקות עד לנחיתה. אחר כך זקף אצבע אחת. פיו נתמלא בביבוסת של התרגשות גוברת. הוא חש בקרביו את אבדן המהירות הפתאומי, בעבור ההליקופטר לטיסת-גלישה. הוא חש את הזעזוע, בגשש גלגלי הגומי הגדולים את הקרקע, בחפשם נקודת-אחיזה בעשב הרך. אחר-יכן מצא עצמו רץ בכל כוחו לעבר פנל כתום שנתלה בין ענפי אחד העצים.

הוא התהפך, העמיק להתחפר אל תוך חמימותו של שק-השינה, בהתאמצו לסלק ממחו את תשבץ-התמונות האינסופי המתגלגל בו. על אף כל מאמציו לא מסוגל היה להרדם. היה זה יום טוב ומוצלח למדי. היעד "פוקסטרוט 4" נפל לידיהם. היה זה מבצע ללא דופי, כולו להט מגאוותו בפלוגתו ומן הסיפוק שחש בביצועה כליל-השלמות של המשימה. אולם מה איפשר כל זאת? ללא ספק היה זה היישום המציאותי של אורח-הפעולה בדוקים ומוכחים. יישום שהפך את המורכב והמסובך לפשוט ולבר-ביצוע. היה זה גם הודות להנהגתו של פק"ל מתוכנן בדקדקנות — פק"ל שהיטיב לנצל את גורם-הזמן וכוח-האדם; פק"ל שתוכנן מתוך כוונה להפחית את הסיכוי שיארעו משגים. כמו כן, היה זה הודות להמצאתה של תכנית-הטעיה פשוטה.

לאחרונה — אך לא במעלת-חשיבות — היתה זו ההענות התוקפנית לה זכו פקודותיו מצד אנשיו היגיעים; אולם גורמים אלו כולם עדיין אינם מהווים את התשובה השלמה להצלחת אותו יום, הרהר לו בנחת בתוך עטיפתו החמה, כל אלו לא היו אלא אותות שעל-פני-השטח לדבר-מה בעל שרשים עמוקים, דבר-מה שהחל זמן רב לפני שהעלה מישהו על דעתו את המבצע המוצלח של אותו יום. אותו דבר-מה לא היה אלא זמן. מדוע? פשוט מאוד. במרעד מוקדם יותר, כשהיה לנו זמן, עמדנו בתוקף על כך שהנתונים לפיקודנו יעשו את הדברים אשר ידעו כי מצפים מהם לעשותם. אזי, משבא היום בו כבר לא היה לנו זמן.... אכן, הרהר לו מפקד-הפלוגה, הופך הכל לענין של זמן.

על לוחמת הרים

ההרים — הריהם המכשולים שאין-לגבורי-עליהם, אשר תמיד מתגברים עליהם.
הגנרל ז'ומיני

פעולות קרב בשטח הררי

הגנ"קול' ס. שטמנקו, צבא בריה"מ

השפעת פני השטח ההררי על הלוחמה

עיקריה של הלחימה ההודשה בכללותה יפים אף לגבי לוחמת שטח הררי, עם זאת את פעולות הקרב בשטח הררי מציין מספר רב של מסיבות ותכונות יוצאות דופן, וכתוצאה מכך מהוות פעולות אלה מכלול בעיות בפני עצמו.

גייסות סובייטיות בהרי הקרפטים — במלה"ע ה־2

שטח הררי משפיע השפעות רבות פנים ומורכבות ולעתים אף מלאות סתירות — על פעולות הקרב. תכופות נאלצים הגייסות לפעול בכוחות קטנים יחסית לאורך צירים נפרדים שקיבולם לגבי תנועת גייסות ולהערכותם מוגבל ביותר. צירים אלה מבודדים לעתים זה מזה במידה המקשה על ביצוע תמרון ביניהם, ועובדה זו משווה לפעולותיהן של היחידות אופי עצמאי במידת־מה, ודורשת מהן כושר עצמאות ויזמה מתמדת בתרוגן של משימות מבצעיות.

חשיבות מיוחדת נודעת בהרים לרמות חולשות, למעברים ברכסי ההרים, למיצורים, לנקיקים, לצומתי דרכים, לגשרים וכיו"ב; ההשתלטות על אלה — היא המקנה את החופש לתמרון, את השליטה הטקטית, את האפשרות ליצור, אף במיני גימור של כוחות, לחץ רב ביותר על היריב ולהכתיב לו את רצונך־שלך.

התבליט ההררי מבוחר ביתור רב וחריף. מצד אחד מקל הדבר על ארגון מארב בים, הסואת יחידות, מסתור לתמרון והתקנת מכשולים; אך מאידך גיסא הוא גם יוצר שפע של שטחים־מתים ודרכי־גישה מוסתרות, מקשה על התמצאות ותצפית, ומקטין את אפשרות הפגיעות באויב בנשק שטוח־מסלול.

המכשולים הטבעיים המרובים מגבילים את תנועת הגייסות שלא על־פני דרכים, ואף הכבישים הצרים (או המשעולים) ההרריים עצמם — שהנם צרים ומפותלים, והעליות והירידות בהם תלולות — אינם מאפשרים לפעול בקצב מהיר, במסע בהרים מתעייפים החיילים יותר; כלי־להימה וכלי־רכב מתבלים מהר יותר מאשר בתנאים רגילים; תצרוכת הדלק עולה; ומלבד זאת פוחתת בגבהים גדולים עצמת־המנועים.

האקלים באזורים הרריים מצטיין בתנודות חריפות של מידת־החום בשעות היממה השונות וכן בשינויי מזג־האוויר תכופים.

בשל ריבוי קרקעות טרשיות־סלעיות, מדרונות תלולים, ומדי־פעם אף הידר־דרות של שכבות־קרקע, לא תמיד אפשר להשתמש בציוד־הנדסי כבד, ולהחיש על־ידי כך את ביצוע עבודות־ההנדסה.

זאת ועוד. אין לשכוח את תופעות־הטבע האופייניות לשטח ההררי והמהוות סכנה רצינית לבטחונם של גייסות, כגון מפולות אבנים וסלעים, הדרדרויות של שכבות אדמה, או שכבות שלג, וכד'. וזאת לזכור: השפעת כל אלה גוברת במידה ניכרת דוקא בתנאי הפעלת הנשק־הגרעיני; משמע, שאחד התפקידים החשובים של המפקדים היא נקיטה בעוד־מועד באמצעי־הזירות מתאימים בפני תופעות כאלה.

האימון וההכנה ללחימת ההרים

כל התכונות היוצאות־דופן האלה של שטח הררי מכתובות לנו את הצורך באימון וחינוך מיוחדים לגייסות, כדי להכינם לניהול פעולות־קרב בשטח הררי, אף בתנאי הפעלת נשק־גרעיני. הכרחית התאמנות שיטתית של החיילים בתנאי

שטח הררי ומתן הכשרה להם בכדי להעלות את כושר-הסבל הפיסי שלהם, את יכלתם לנוע בקצב מהיר ותוך קרבות על פני מרחקים גדולים, ואת כושר ההת-מצאות שלהם בפני-קרקע מורכבים ומסובכים — דברים שבלעדיהם אל-לך לקוות להצלחה בפעולותיהם בהרים.

תשומת-לב מיוחדת יש להקדיש להכנת נהגי מכוניות ונהגי טנקים; הכרחי להקנות להם, ולתרגל עמם הלכה-למעשה, את כללי-הנהיגה בנתיבים הרריים ודרך מכשולים טבעיים. חשוב לצייד את הגייסות מבעוד-מועד בציוד הררי מיוחד, באמצעי-חימום, ובאמצעים להגברת עבירות-השטחים, כגון רשתות-חבלים, גשרי-חבלים, כבל-טיפוס, קרסי-העפלה, ועוד.

מעבר פתאומי חריף, ולעתים אף חורר-ונשנה, מתנאים אקלימיים מסוימים להיפוכם, משפיע השפעה שלילית על מצבם של כללי-החימה, ציוד-מכני ורכב, ויש על-כן להכינם מבעוד-מועד ובקפידה לתנאים ההרריים המיוחדים. ברכב קרבי ותובלתי כאחד יש בראש-וראשונה לבדוק את המנוע, את מערכות הנהיגה וה-בלימה ואת תקינות אמצעי-החילוץ, החילוץ העצמי והגברת העבירות.

נסקור עתה מספר קוים מיוחדים המציינים את פעולות הגייסות בשטח-הררי בצורות הקרב היסודיות.

א'

ה ה ת ק פ ה

כללי-היטוד האופייניים להתקפה, תוקפם יפה אִמנם גם בהרים, אך בכל זאת, ארגונה וניהולה של ההתקפה בשטח-הררי נבדלים בכמה בחינות שנודעת להן הסיבות.

לעתים קרובות מאוד עשויות גם יחידות קטנות — אם שולטות הן בגבעות חולשות, ובמעברי-רכסים — להביס כוחות גדולים יותר, אם נשללה מן הללו הניידות.

לדוגמה: בשעת תרגיל, פלוגת טנקים שבפיקוד הקפיטן ק. פולשין, שפעלה כחלוץ, התגברה על קטע-שטח קשה, השתלטה על גבעות חולשות, וחסמה את אפשרות היציאה מן הגיא הצר שדרכו נעו כוחות „אויב“ עדיפים. כשנשללה מן האויב אפשרות התמרון, נגרמו לו אבדות כבדות, ולמשך זמן רב ניטלה ממנו היכולת להתקדם.

בהרים משתלבת המהלומה הסופית שילוב מהודק יותר עם התמרון מאשר בשטח מישורי. באותם כיווני המבצע החוצים גורות קשות-מעבר הכרחי השילוב בין התקפה חזיתית לבין פעולותיהן של פלגות מאגפות; אחרת, במקום הבקעה נמרצת לעומק, עלולה ההתקפה ליהפך ל„כרסום“ הדרגתי דרך מערך-ההגנה, תוך התגברות על מפולות והתדרדרויות סלעים מלאכותיות, ומכשולים אחרים. תכר

פות ניתן להשיג את הכרעת הקרב רק על-ידי פעולותיהן של פלגות מאגפות¹ כשריתוק האויב מלפנים מתבצע באמצעות חלק זעיר יחסית של הכוחות.

ההסתננות הריהי אורח-פעולה הזוכה בהרים לשימוש רחב. ההגנה נושאת שם בדרך כלל אופי „קיפודי“, והדבר מאפשר לקבוצות לא-גדולות (וביחוד — בלילה) להסתנן בין מוצבי-ההגנה לעורפו של היריב, ולאחר-מכן, בשיתוף-פעולה עם הכוחות העיקריים הפועלים מעבר-החזית, ועם פעולות הפלגה המאגפת — למוטט את מערך-ההגנה שלו מבפנים.

יש קצינים מסוימים המחזיקים בדעה המוטעית, שבשטח-הררי יש לתקוף תמיד מתוך-תנועה. בדרך-כלל מתחילה ההתקפה בהרים דוקא מתוך מצבי מגע בלתי-אמצעי עם האויב, שכן כאלה הן המסיבות בכל שטח שאינו מאפשר הת-פרסות מתוך-תנועה; אך לעומת זאת מקל השטח-ההררי על גישה מוסתרת ועל תפיסת שטח הערכות בהחבא.

ואילו עריכת התקפה-מתוך-תנועה תכליתית בעמקים נרחבים למרגלות-ההרים וברמות-הר שטוחות; כלומר, במקומות בהם ניתן לפרוס את היחידות, ולהתקין מספר צירים לגישה בכיוון אל הפאה-הקדמית של הגנת האויב.

בשום מקום אין ההפתעה וההעזה מסייעות כל-כך להצלחה בפעולות-קרב כמו בהרים. תמרון נועז, והופעת-פתע של יחידה קטנה במקום בו אין האויב מצפה לכך, ותפיסת קטע היוני — יביאו לידי הצלחה כזו, אשר כמותה לא ניתן לעתים להשיג אף בכוחות גדולים התוקפים חזיתית.

בהרים תמיד חייבים המפקדים לחשב את הזמנים במדוקדק — ולדעת-מראש, כי בשביל להתגבר על מרחק, שעל פי המפה אינו אלא 10 ק"מ בלבד, יידרש לעתים קרובות כחצי-יממה ואף יותר; וכי בשביל להגיע אל הפסגה הסמוכה יהיה צורך לכתת את הרגלים במשך שעות.

שכן, קצב ההתקדמות בהרים אינו אלא מחצית, ויש ואף שלישי, מן הקצב שבשטח מישורי. עם זאת, רוחבה של גזרת ההתקפה של יחידה דומה בדרך-כלל לזו שבשטח המישורי.

התגברות על מערך-ההגנה

הגנתו של יריב בהרים — לא תמיד מצויה בה מערכת עמדות מפורשת וברורה. לכן המשימה המוצגת לפני היחידות התוקפות היא בדרך-כלל לא רק הבסת כוחות אלה או אחרים של היריב אלא גם השתלטות על פרט-נוף חיוני

(1) הכונה לצותי-קרב עצמאיים, שעוצמתם מספקת לפעולה עצמאית, ומשימתם — לנוע בציר נפרד ובאיגוף-עיקוף עמוק, ללא קשר עם הכוח העיקרי, ולתקוף את האויב מן האגף או מן העורף. — המערך.

מסוים. פירושו של דבר, כי עומקה של המשימה נקבע על-פי מידת-ריחוקו של אותו יעד.

לגדוד רצוי לא רק לציין את כיוון-ההתקפה הכללי אלא גם לקבוע לפי איזה סדר לכבוש את מוצבי-ההגנה, לכל עומק גזרת-ההתקפה של היחידה.

תגבור היחידות מותנה באופי מערך-ההגנה ובטיב המשימות שעליהן לבצען. היקף תגבור זה ואיכותו חייבים להיות כאלה שיאפשרו לגייסות לפעול בהצלחה באורח עצמאי בצירים המבודדים זה-מזה. ואילו בכיווני-ההתקפה משניים אפשר גם שלא לתגבר את היחידות כלל.

כפי שכבר הוזכר לעיל, את ההתקפה בשטח הררי מתכננים על-פי עיקרי-ההתקפה המקובלים בדרך-כלל, אך כאן יש במיוחד לחשב היטב מדויק מאד את הזמנים ולהעריך את גורמי הקרקע הערכה נכונה. בעת הערכת הקרקע, חשוב לקבוע את תכונות-המגן שלהם, ולגלות את הקטעים שההאבקות עליהם עשויה להכריע בתוצאת הקרב, להשפיל לראות-מראש היכן עלול ביותר האויב להפעיל נשק גרעיני ומה יהיו ההריסות והמכשולים שיתכן ויתהוו כתוצאה מכך.

אבטחת האגפים

על המפקד לתכנן ולארגן מפורטות את שיתוף-הפעולה עם היחידות השכנות ביהוד במצבי התקפה בצירים המבודדים זה-מזה, וכן לקבוע את הסידורים לאבטחת האגפים. בשטח הררי אגפים חשופים הם אִמנם חזיון נפוץ — ברם, אסור להקל-ראש בסידורים לאבטחת האגפים, שכן דרך הפערים, או מן האגף, יכר לים — במיוחד בשטח ההררי — להסתגן אף כוחות ניכרים של האויב. על-כן, מלבד סיוור פעיל ומתמיד, רצוי להקצות גם קבוצות לא גדולות להחזקת מעברי-רכסים, צומתי דרכים וגישות נוחות, המוליכות לעבר האגף, ויש להכין מבעוד-מועד הנחתת אש אמנעה של הארטילריה על מקומות כאלה ועל הגישות אליהם. אף העתודה חייבת להיות מוכנה לתפוס קוים נוחים בשטח, באגף אחד או בשני האגפים של הכוח. לעתים ניתן להטיל גם משימות של אבטחת האגפים על פלגה מאגפת.

כיוון המאמץ העיקרי

בחירת הכיוון לריכוז עיקר המאמצים של היחידות התוקפות בשטח-הררי היא ענין מורכב ולא-קל. אפילו שגיאה הנראית למבט-הראשון כקטנה ביותר הנה הרת תוצאות חמורות; שכן לא תמיד יאפשר אופי השטח להעתיק בזמן את המאמץ מכיוון אחד למשנהו.

ברוב המקרים מנחיתים את המהלומה העיקרית באותו כיוון בו ניתן להשתמש בכל סוגי החילות. מובן מאליו, כי לא תמיד יודהה כיוון זה עם הכיוון שהגישה

אליו, והמעבר דרכו, נוחים ביותר. שהרי גם האויב ישתדל להתפרס בגזרות החוסמות כיוונים כאלה, ולנטרל את מאמצי התוקפים. על-כן יש ואת הפתרון למשימה-המבצעית יהיה הכרח לחפש באיזה כיוון-מאמץ אחר, שיאפשר להביס את האויב בפרק-זמן קצר ולהגיע בתנופה אל העורף של עיקר-כוחותיו. בנסחו את החלטתו על אורח ביצוע ההבקעה, חייב מפקד הגדוד לקבוע מה הם השטחים החיוניים שבמערכת-ההגנה של האויב ואת אופני לכידתן — ולא להסתפק רק בציון כיוונו של המאמץ-העיקרי.

שיתוף-הפעולה בין-יחילי

קוים-מיחדים ישנם במבצעים בהרים גם לתכנון שיתוף-הפעולה בין-יחילי ולאופן הגשמתו. את היסודות לשיתוף-הפעולה יש להניח עוד במהלך הכנתה ועיבודה של החלטת-המפקד; וגיבושם הסופי נקבע בהגדרת משימות-הקרב שתוטלנה על-היחידות.

בארגנם את שיתוף-הפעולה מצביעים המפקדים ליחידות השונות שברשותם — הארטילריה, הטנקים והמרגמות-המסופחות — על הדברים הבאים:

החטרות שיש לשתקן או להשמידן בטרם תתחיל ההתקפה; אילו הם האמצעים שישארו בשטח ההערכות, ומשם יתנו סיוע להתקפה; הזמנים להענתקת אש הטנקים והארטילריה לעומק-הגנת האויב — אם לאחר שתתקדמנה היחידות הרובאיות עד לקו או לנקודה מסוימים, ואם לפי אות מסוים; מתי, לפי איזה אות, ולאיזה קו בשטח ידלגו הטנקים והארטילריה במהלך ההתקפה.

שיתוף-הפעולה בין-יחידתי

אם בתנאים רגילים מסייעות היחידות השכנות אחת לשניה בדרך-כלל גם באמצעות אש וגם באמצעות הלם-הסתערות, הרי שבשטח-הררי תכופים יותר המקרים בהם מצטמצמת עזרה זו רק במתן סיוע-אש; משום שכאן אפשרות תנועת היחידות מוגבלת יותר.

באופן מדוקדק במיוחד יש לארגן את שיתוף-הפעולה עם הפלגה המאגפת; ואם ישנן פלגות אחדות כאלה — הרי יש לארגן גם את שיתוף-הפעולה ביניהן לבין-עצמן. בתרגיל אחד הוטלה על הפלוגות שבפיקוד הקפיטנים רגימוב וגבריאליאן², שפעלו באיגוף, המשימה: להשתלט על מעבר-הרים חשוב, לאחר שתבצענה מסע-עיקוף, ותתקופנה את ה"אויב" בבת-אחת ממזרח וממערב, לאורך הרכס. מחמת ארגון פגום של שיתוף-הפעולה תעתה פלוגתו של הקפיטן רגימוב,

(2) שני השמות הם, לפי כל-הנראה, של בני קבוק, או — יתכן — של בני אסיה-המרכזית הסובייטית, ההררית-בחלקה; ויתכן, כי הדבר משקף את החשבת הזיקה הטבעית אל סביבה הררית, בצבא בריה"מ. — המער.

עלתה על נתיב-המסע של הפלוגה אחרת, ובדמותה אותה כאויב תקפה אותה. אין זה קשה לתאר לעצמנו מה היה מתרחש בקרב-של-מש עקב אורח-פעולות מעין זה!

והנה דוגמה אחרת — בתרגיל זהה. לתפקידי איגוף הוקצו יחידות-המשנה של הקצינים י. טאראן ופ. רוסקורנין. יחידות אלה פתחו במסע-האיגוף בלילה, בתנאים קשים, כשההרים מכוסים בשלג, אולם לעת-שחר יצאו יחידות אלה אל הרכס, ממזרח למעבר-ההרים וממערב לו, ותקפו את האויב בעת ובעונה אחת ובתנופה. מעבר-ההרים נלכד.

עם היציאה לבקעות רחבות, או לרמת-ההר, מתחדש המגע ההדוק ("מגע-מרפקים") בין היחידות — ושיתוף-הפעולה מקויים אזי לפי האורח הרגיל. חשוב לקבוע מראש סדרים להחלפת שיטות שיתוף-הפעולה לסיווגין, בהתאם לפני-הקרקע השונים.

היות ובהרים מתעייפים החיילים מהר, רצוי להחליף לעתים תכופות-יותר את חלוקת התפקידים בין יחידות-המשנה בתבנית-הקרב של הגדוד. הסדר כזה יאפשר לשמור לזמן ממושך על כוח-ההלם של היחידות — כלומר על רציפות וקצב-מהיר בהתקפה.

שלימה וקשר — בהרים

האפשרות שייחידות הפועלות בצירים נפרדים תמצאנה מנותקות ניתוק ממושך מן הכוחות-העיקריים מחיבת, כי המשימה-המבצעית שתוטל על יחידה כזאת תהיה למשך פרק-זמן ארוך יותר מאשר בתנאים רגילים.

בקושי-נוסף מוחשי כרוכה בהרים גם השליטה על הכוחות. כידוע, חשוב מאוד שהמפקד יוכל לצפות ולפקח על שדה-הקרב. אך בשטח הררי אין ביכולתו של המפקד לראות את הכל אפילו בכיוון המאמץ-העיקרי. לכן תכליתי הוא להקים מערכת מפותחת של עמדות-תצפית הפזורות לא רק לרוחב החזית ולעומק מערך-הכוחות, אלא גם מבחינת הגובה, ולא תמיד כדאי להקימן דוקא בפסגות — מקום שמצויים בו עננים-מנמיכים וערפילים. בתנאי-ראות טובים ייקל על האויב לגלות עמדות-תצפית כאלה.

אמצעי-הקשר העיקרי בהרים הוא האלחוט. ברם, בשל תופעות מיסוך לא תמיד מצליחים לקיים קשר-אלחוט שניתן לסמוך עליו. לכן חייבים להשתמש שימוש רב גם באמצעי-איתות.

תפעול שריון בהרים

היחידות תוקפות את קו-ההגנה הקדמי של האויב או בתוך נגמשי"ם — או רגלית, במקרה שבו הן עוברות להתקפה ממצב של מגע בלתי-אמצעי עם היריב,

או כאשר אי-אפשר לפעול מתוך רכב. אך גם במקרה כזה יש להשתמש בנגמשי"ם למתן סיוע-אש לרגלים.

הטנקים תוקפים בדרך-כלל לפני הרגלים. ואילו בשטח קשה-מעבר פועלים הם בתוך תבניות-הקרב של הרגלים, או אפילו מאחוריהם, כשהם מסייעים להתקפה באש ממצב-תנועה. לאחר שהשתלט חיל-הרגלים על הקטע קשה-המעבר, שוב יוצאים הטנקים קדימה ומוליכים את חיל-הרגלים אחריהם. גבעות שעליהן מסוגלים טנקים להתגבר, אפשר לכבוש בהתקפה חזיתית, בשילוב עם לפיתה ועקיפה. ברם, בכל המקרים יש לשאוף לנצל כל הזדמנות לתמרון על-ידי היחידות מתוך כוונה לצאת באגף האויב ובעורפו.

אורח-הפעולה בשטחים עבירים

גדודים ופלוגות הפועלים לאורך דרכים ובשטח עביר, שואפים בראש-וראשונה לתפוס את הגבעות הסמוכות לציר-התנועה. תחילה מדלגים קדימה טנקים. ארטילריה ועתודות — שיש ביכולתם ל"תצבר" את עצמת המהלומה; שאר האמצעים הטכניים מבצעים את תזוזותיהם קדימה, בדרך כלל, בשעות לילה, לאחר שכבר נלכד מעבר-הרכס או מיצרי-ההרים. במצבי התקפה לאורך ביקעה צרה (גיא) נוהגת היחידה להפריש חלק מכוותיה לפעולה מקבילה וברזומנית מצד אחד של הביקעה, או מוטב לאורך שני צדיה — על-פירוב לאורכם של רכסים — במטרה לצאת לעורפו של האויב המגן על הגבעות הסמוכות לביקעה, ולכבושן. בלי זה — עלולה ההתקפה "להתקע".

במהלך הקרב יש לנקוט בכל הצעדים בשביל לשתק את אמצעי-האש של היריב הממוקמים במדרונות אחוריים. יש לזכור, כי יתכן שאמצעים אלה לא יושמדו בשלב ההכנה-ארטילרית משום שהם קשים לאיכון. עם כיבושם של גבעות, צומת-דרכים ומעברי-רכסים, הכרחי להתבסס בהם במהירות — ולהקצות לתפקיד זה יחידות-רובאים המוגברות באמצעים נ"ט ובפלסים.

ניצול-ההצלחה

תכופות מתפצל הקרב בשטח-הררי למספר מוקדי-קרב נפרדים; בתנאים כאלה חשוב לאחד את מאמצי היחידות להשגת המטרה העיקרית. קיני-התנגדות כדאי לכתר — ולחשמידם באותו מינימום של כוחות שהיגו הכרחי לכך, ואילו בכוחות העיקריים נחוץ לפתח ללא-הפסק את ההתקפה אל עומק מערך-ההגנה, תוך ניצול תוצאותיהן של מהלומות-גרעיניות והצלחתן של יחידות קדמיות ופלגות מאגפות. כדי להגביר את קצב ההתקפה, נעים הרגלים, בכל מקום שרק אפשרי הדבר, בנגמשי"ם, או רכובים על הטנקים; והם משתמשים שימוש רב בפערים

ובפרצות שנפרצו במערך ההגנה. לאחר השמידם או שתקם תחילה את אמצעי האש אשר חיפו על הלוח.

הדיפת התקפת-נגד

ברוב המקרים ישאף האויב לבצע את התקפות-הנגד שלו בשעת קרב על קויה-הרכס של ההרים — משום שתמיד נוח יותר לפעול מלמעלה למטה, וביחוד כשהמכה מונחת כלפי אגפן של היחידות התוקפות. על הכוח התוקף להיות מוכן לכך בתמידות — ולפגוש את עתודות-האויב המתקרבות באש מכל כלי-הירי, ובראש-וראשונה באש הארטילריה והטנקים. המפקד-הממונה עשוי לעזור ליחידות התוקפות עזרה מוחשית על-ידי כך שתונחת על עתודות האויב מהלומה-גרעינית או מכה מן האוויר. לאחר שעצרו את התקפת-הנגד של האויב, וגרמו לו אבדות, משלימים הגייסות את הבסתו על-ידי הנהחת מכה נחרצת באגפו ועורפו. לאחר השתלטות על הרכס, מפתחות היחידות במרץ את ההצלחה לעומק, כדי להשמיד את האויב שבמדורגות האחוריים — ולתקוף מתוך-תנועה את מערכי-ההגנה הבאים שלו.

הפעלת העתודות

בעוד שבתנאים רגילים מבצעות בדרך-כלל היחידות את משימת הקרב הרא-שונה שלהן בתבנית-הקרב ההתחלית, הרי בהרים, למרות זה שתכופות עומקו של מערך-ההגנה שם קטן יותר, מוכנסות לעתים העתודות לקרב עוד בשלב מילויה של אותה משימה ראשונה.

העתודות המופעלות לחיזוק המאמץ מוכנסות או מבעד לאגפי היחידות התוקפות או בפערים שביניהן; ואילו כשהמדובר הוא בהחלפת יחידות שאזל כבר כושר-לחימתן — מוכנסות העתודות ישר דרך תבניות-הקרב שלהן. בשעת בחירת דרכי-הגישה אל הקו בו תוכנס העתודה לקרב, משתדלים שדרכי הגישה תהיינה מוסתרות; ולגבי קו זה עצמו — שיאפשר את פריסתם בעת-זו בעונה-אחת, של כל כוחות העתודה. לפני הכנסת העתודה לקרב רצוי להשתלט על קטעי-השטח קשיה-מעבר — ועל-ידי כך לעזור לה להתפרס בתנאים נוחים יותר.

המרדף בהרים

משגילו נסיגתו של האויב, פותחים הגייסות מיד במרדף אחריו לאורך דרכים ובקעות — וכן באותם רכסי-ההרים עבירים המקבילים לציר הנסיגה; ותוך-כדי המרדף עוברים הכוחות מתבניות-קרב לתבניות טרום-קרביות. כאשר מאפשר זאת השטח, מתנהל המרדף בנגמשיים (או במכוניות), אך במקרה כזה רצוי שינועו בראש טנקים, עם רגלים הרכובים עליהם. במהלך המרדף כדאי לשלוח

יחידות-רובאים, המוגברות בחבלנים המצוידים בחומר-נפץ ומקשים, לאורך הנתיבים הקצרים ביותר, גם אם הם קשי-עבירות, בכיוון אל עורפו של האויב — לשם השתלטות על גבעות-חולשות ומיצרים, וכן לשם ביצוע הריסות בדרכים ונתיבים ושבילים בהם משתמש האויב לנסיגתו.

ב'

קרב ההתקלות בהרים

קרב-ההתקלות הופך בתנאי-זמננו לאורח-הקרב שיהיה כנראה נפוץ ביותר. בשטח הררי מתפתח הוא בדרך-כלל באותו מקום בו מתנהלת בין הצדדים היא-ב-קו על לכידת נקודות-מפתח בשטח.

התכונה החשובה ביותר המיחדת את קרב-ההיתקלות בהרים היא התמודדות על תפיסת פרטי-נוף, קוים ואזורים, בהם נוח יהיה לפרוס את הכוחות-העיקריים. במצבים כאלה, וביחוד כשיש צורך להקדים את היריב, פועלות יחידות-הרובאים בנגמשיים. במקומות בהם יכולים טנקים לעבור, מתקדמים הרגלים כשהם רכובים על טנקים. לשם כך מתקינים על גבי הטנקים סידורים פשוטים ככל-האפשר, שיודאו את בטיחות מיקומם של הרובאים במצב „רכוב“ כזה.

הצלחת קרב-ההיתקלות תלויה במישרין בקבלת החלטה על-ידי המפקד במועד הנכון — ופיקוד תקיף, גמיש ורצוף. תכנונו וארגונו של הקרב מבעוד-מועד — חוק הם. שאם לא כן, עלול הכוח לנחול כשלון משום שלא הספיק לפרוס לזמן הנחוץ את גייסותיו ואמצעי-הלחימה שלו. נכון אָמנם, כי בהרים קבלת החלטה מחושבת ומבוססת כראוי כבר שעה ארוכה לפני שתבוא שעת מימושה, היא דבר קל ופשוט בהרבה מכל מקום אחר; וזאת משום שטיב השטח מאפשר להסיק מראש מסקנות נכונות-דיין בקביעת פרטי-הנוף החשובים, כיוונים משוערים של פעולת האויב, אפשרויות לביצוע עיקופים באותם קוים בשטח בהם צפויה התקלות, הצורות שילבש התמרון, וכיו"ב. הנובע מכך הוא כי חשיבות מיוחדת נודעת בהרים ללימוד מוקדם ומדוקדק של פני הקרקע.

כיוון המאמץ-העיקרי נקבע, בדרך כלל, בשטח שיהיה פתוח ונוח יותר, בו יכולים לפעול טנקים ובו אפשרי יהיה לגייסות ולאמצעי-הלחימה להתפרס.

משנתקלו באויב, תוקפות אותו היחידות הקדמיות מיד התקפה נמרצת, וב-שיתוף עם הפלגות-המאגפות מרוצצות אותו, מבלי תת לו אפשרות לפרוס את כוחותיו-העיקריים. אם יש לאויב עדיפות-כוח, והוא הספיק להתפרס, יש לעבור להגנה ולתפוס קו בשטח שיהיה נוח לפריסת הכוחות העיקריים — והמאפשר לתקוף בשלב הבא את היריב מלמעלה למטה. פירושו של כל אלה הוא: ההת-

מודדות על שליטה באגפים ועל גבעות חולשות — היא השלב החשוב ביותר בקרב-ההיתקלות בהרים.

ג'

ההגנה בהרים

בשטח הררי בנויה לרוב ההגנה לא לפי גזרות, כי אם לפי כיווני-תנועה; והיא מיוסדת על ההחזקה בפרטי-הנוף החיוניים — בשילוב עם פעולות ממארכים ועם ביצוע התקפות-נגד. עובדה זו מבארת גם את האופן ה"קיפודי" של ההגנה; והיא פוסרת את המגינים מן הצורך להקים מערכת כל-מקפת של עמדות וחפירות קלעים. את היסוד בהגנה מהוים מוצבים מוגנים פלוגתיים ומחלקתיים עצמיים ומתחמים-מוגנים גדודיים, המחפים באש רצופה רק על אותם כיוונים המאפשרים תנועה לאויב.

בשעת קביעת תבנית-הקרב של יחידות אין מקום לשיגרה. בהרים, יותר מכל מקום אחר, אין לקשור אף אחד ממרכיביה של תבנית-הקרב ל"תקנים" וסמכות מקובלים וקבועים-מראש. הכל תלוי כאן באופי פני-הקרקע ובמזימת-הקרב של המפקד. על-כן דורש ארגון מערכת-ההגנה בהרים מן המפקדים יזמה מתמדת וכושר המצאה וחדוש.

תבנית-הקרב של גדוד יכולה להיות בנויה בדרג אחד או בשנים, ולעתים אף בשלושה דרגים. בשטח קשה-מעבר כדאי יותר לערוך את תבנית-הקרב בדרג אחד, ולהקצות חלק מן הכוחות לעתודה. במקרה כזה יכולה חזיתו של מתחם-מוגן גדודי להגיע ל-7—6 ק"מ, ואף יותר מזה. בהגנה הנערכת בכיוון-העיקרי יהיה לעתים קרובות תכליתי יותר לרכז את עיקר המאמצים בעומק — ולאודוקא בקר-הקדמי.

גם במוצב-מוגן פלוגתי יש לגון ולשנות מדי-פעם את מיקום המחלקות. כאן, תכופות יותר מאשר בתנאים הרגילים, תימצאנה שתי מחלקות בעומק — ואחת בלבד בקר-הקדמי. בדרך-כלל מועדיים למחלקות בהגנה בהרים לא עמדות-ההגנה, כי אם מוצבים-מוגנים היקפיים או היקפיים-למחצה — דבר הנובע מאופיו המיוחד של השטח ההררי.

ארגון האש בהגנה — בהרים

בשטח מבותר קשה יותר לארגן את מערכת האש; אך יכולתה להוסיף ולהתקיים על אף אש האויב הנורית אליה והשפעתה התכליתית — גדולות יותר מאשר בשטח מישורי. בהרים נכון יהיה לותר לגמרי על אש חזיתית. אש זו הנה בלתי-תכליתית הן מבחינה טקטית והן מבחינה טכנית. מבחינה טקטית —

מכיון שכמעט ולא ניתן להפעילה במפתיע; ומבחינה טכנית — משום שבהשקעה שווה של תחמושת אש אגפית הנה הרת-תוצאות יותר. להלום באויב מן האגף — פירושו של דבר לתפסו בלתי-מוכן ובמפתיע ולא לצו להפסיד זמן בחיפוש אמצעי-האש שלנו, המוסתרים מתצפיתו. אכן, אלה הן הסיבות שבגללן יש להתבסס על מערכת-אש העשויה דיוטות-דיוטות, לפי הפרשי-הגובה במדרונות, והמשלבת בתוכה אש-אגפית, אש-צולבת ואש-אבטומטית קצרת-טווח לפי קוים-קבועים, המהווה מעין מארבי-ירי ("אש-פגיון"). חשוב שאמצעי-האש העיקריים יהיו לא רק במדרונות הקדמיים של גבעות אלא גם במדרונות אחוריים, בתוך קפלי השטח. כשאש אגפית וצולבת מכסה צירים הנוחים לתנועה. תכליתיותה של מערכת-אש כזו תגבר בהרכבה ככל שתושלם על-ידי מערכת-מכשולים נגד-טנקים ונגד-אנשים. כושר-העמידה של יחידות מתגוננות, וסיכוין להתמיד, יגדלו, אם הן תיערכנה בקטעי-שטח שהנם בלתי-עבירים לטנקים, ובאופן שיאפשר לכוון אש נ"ט אגפית אל האויב המתפרץ בשטח העביר לטנקים. בשביל להשיג מצב-דברים כזה, רצוי ביותר למקם את כלי-הנשק הנ"ט בצמדים, כלי מול כלי, על מדרונות-גבעות הפונים זה אל זה, כשמפרידה ביניהם רצועת-שטח המאפשרת תנועת הטנקים של האויב — אשר רוחבה הוא כזה, שכלי-היריה הנ"ל יהיו מסוגלים לירות אל הטנקים הנעים בתוכה.

השימוש ביחידות קטנות, ובכלי-הירי שלהן, לצורך הגנת מעברים צרים, בשילוב עם פעולות מארכים ועם התקפות-נגד — הוא תנאי חשוב-ביותר לאיתנותה של ההגנה בשטח-הררי. וגם לגבי ההגנה זו בכלל — ולא רק בתחום ההגנה הנגד-טנקית — פועל כלל האומר, כי המרחק בין היחידות השונות אינו צריך לעלות על הטווח התכליתי של אש נשק-הרגלים.

באימון היחידות ללחימה בהרים יש לפתח בכל הדרכים והאמצעים, בקרב החיילים, את היזמה וכושר הסבל וההתמדה, ובקרב המפקדים — תושיה ופעלתנות בלחימה, ויכולת להגיב הגבה מהירה ונכונה על כל שינוי המתרחש במסיבותיה של הלחימה.

על לוחמת הרים

אל תרתע מקשיי השטח. גם בהרים הנראים כפראים וקשייה-מעבר ביותר ישנם נתיבים לאגוף — אם רק תחפש אחריהם. ואם תעשה כן — לך יהיה היתרון.

מתוך "חלומות צבאיים" למרשל דה-היסטס

L. Gour : Civil Defence In The Soviet Union. University of California Press, Berkeley, Calif., 1962, 207 pp., \$4.95, cloth bound, \$2.45 paperbound.

ספר המזים את המחשבה המוטעית, שלברית-המועצות אין תכניות להגנה אורחית, ושגם המערב רשאי, אפוא, לחבוקידיים בתחום זה. הספר מושתת על מחקרים שנעשו על סמך מקורות וחומר מותרים, ובעיקר על סמך פרסומי העיתונות הסובייטית. נכללים בו שני מערכי אימונים — האחד בן 14 שעות הדרכה והאחר בן 18 שעות הדרכה — בהגנה אורחית, הנערכים בברית-המועצות.

ים

D. Pope : At Twelve Mr. Byng Was Shot. J. B. Lippincott Co., Philadelphia, Pa. 1962, 375 pp., \$6.95.

האדמירל ג'ון בינג הוא האדמירל הבריטי היחיד, שנורה בעוון „שיפוט מוטעה“, בשנת 1757. המחבר מוקיע את הממשלה הבריטית דאז, שעשתה את בינג שער לעזאזל, והטילה עליו את אשמת נפילת מינורקה בידי הצרפתים. הרי זה ספר מאלף לכל איש צבא, מכל חיל שהוא.

מדף הספרים

כללי

Lieut. Gen. L. R. Groves : Now it can be told : The Story of the Manhattan Project. Harper & Bros, New-York, 1962, 464 pp. \$6.95.

פרשת פיתוחה של פצצת האטום בארה"ב במלחמת-העולם הראשונה, מסופרת בגילויי לב, בהומור ובנימת סמכות, עליידי האיש שהיה מפקד העושים במלאכה.

A. L. Hsieh : Communist China's Strategy in The Nuclear Era. A Spectrum book, Prentice-Hall, 204 pp. \$2.25.

הגברת הסיאָ מעלה במחקרה זה את הגורמים שעצבו את האיסטרטגיה הסינית בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה, נוכח הופעת הנשק הגרעיני. היא מדגישה את סרבנותו של מארטסה-דונג להכיר בהתישנות אסטרטגיית הלוחמה הזעירה, אותה ניהל בהצלחה עשרים שנה, ואת תפיסתם המנוגדת לו של אנשי המשמרת הצעירה בצבא הסיני, הרואים ב„יכולת גרעינית“ את יסוד-המוסד של האסטרטגיה.

יבשה

Mao Tse-Tung : On Guerilla Warfare. Frederick Praeger, 114 pp., \$4.50.

תרגום אנגלי טוב לספר „יו צ'י צ'אן“ („לוחמה זעירה“ — בלשון הסינית) שחיבר מאו טסה טונג בשנת 1937, שעה שעסק בלוחמה זו הלכה למעשה. המתרגם, הגנרל גריפית מצבא-הצ'י („המארינס“) האמריקני, שהוא חסיד נלהב של לוחמה זעירה, הקדים לספר אקדמה המביאה את דעותיו שלו בנושא זה.

C. Barnett : The Desert Generals. The Viking Press, Inc., New-York, 1960, 320 pp., \$6.00.

מצביאי המדבר המתוארים בספר הם כולם גנרלים בריטים, שפיקדו על הכוחות הבריטיים, במדבר המערבי במלחמת-העולם השנייה: אוקונור, קאנינגהם, ריטצ'י, אוקינולק ומונטגומרי. כן נכנס המחבר ל„לפני-ולפנים“ של אחדים ממפקדי-המשנה שפעלו בפיקודם של המצביאים הללו. בסיכומו של דבר, זהו ספר רב ערך להבנת האירועים במדבר-המערבי, שעליהם כבר נכתבו תילי-תילים של ספרים.

„צקלון“

הודעה למנויים

בבכל שנה אנו כורכים את חוברות „צקלון“ שהופיעו בשנה החולפת, על מנת לאפשר למנויים לשמור עליהם במרובו.

את החוברות שהופיעו בשנת 1962 (117—116—115—114—113—112—111—110—109—108—107—106) יש לשלוח עד לתאריך 31.3.1963, למשרד הבטחון — ההוצאה לאור, תל-אביב, הקריה רחוב א' מס' 5, בצרוף דמי הכריכה בכך 2 ל"י.

כל החוברות שתגיענה עד התאריך הנ"ל תשלחנה מכור רבות למנויים עד לתאריך 1.6.1963. ברשותנו מספר מוגבל של חוברות משנת 1962, ונחיה מוכנים להשלים בהן את הכרך לכל מנוי. מחיר חוברת ישנה — 20 אג'.

כן יש ברשותנו מספר מוגבל של כרכים מהשנים הקודמות.

לראר רשמי

מ.מ.מ.מ.מ.מ.
מ.מ.מ.מ.מ.מ. 88
מ.מ.מ.מ.מ.מ.
מ.מ.מ.מ.מ.מ.

מ.מ.מ.מ.מ.מ.